

za světové války a jejich využití a k souvislosti s mírovou přípravou a k morální přípravě rozličných států a k charakteru její působnosti ve státě demokratickém.

V třetím díle jedná autor o zásadách poválečné branné politiky československé, o jejich ideích a o pokusu jejich vyjádření, o subjektivních činitelích branné politiky, o podmíněném působení branných sil demokracie, o ideologii demokracie a o shromažďování branných hodnot v národě, o branné koncepci demokratického státu a o pacifismu, který nesmí ničiti vůli k obraně a obětovnost pro národ.

Demokratický stát se neobejde bez důkladných branných příprav; demokracie se upevní, stará-li se všestranně o stát za každých okolností, neboť pro demokracii je starostlivost o obranu státu otázkou jejího osudu.

Dr. Jindřich.

JAROSLAV KOUDELKA: *Rozkoly v socialismu*. Nákladem Ústředního dělnického knihkupectví a nakladatelství v Praze, 1933, 8°, stran 223, cena Kč 19.—. — Autor pojednává nejprve o základech dělnického stranictví a přechází k rozkolům »levým« i »pravým«, jakož i k rozkolům osobním; otázku tuto probírá co nejdříve nejen ze stanoviska všeobecného, nýbrž i z hlediska historického. Svou prací chtěl autor přispěti k osvětlení dvou poválečných znaků socialismu: maximu rozpětí a maximu rozkolu.

Dr. Jindřich.

KAREL VESELÝ: *Počátky a vývoj dělnického hnutí na Rakovnicku*. — Rakovník, 1933. Odbočka Děln. akademie, str. 65, in-8. — Počátky dělnického hnutí u nás jsou dosud zpracovány velmi nepatrně. Je to také vinou nevšímavosti vlastních dělnických stran, ač musíme si přiznati, že ahistorismus na př. strany sociálně-demokratické není jen zásadový, nýbrž a to hlavně způsoben nevšímavostí k pramenům, které nebyly a vlastně ani dosud nejsou řádně ukládány a tak historik odkázán je vlastně jen na noviny. Knížka Veselého je pokusem zachytiti tuto historii pro místní úsek rakovnický. Ovšem její autor podle pravdy měl vyznačiti, že mu šlo jen o dělnické hnutí sociálně-demokratické, ač pro Rakovnicko posici měl značně usnadněnu, jelikož ostatní politické strany vystupovaly tam jen zřídka, až na pozdější stranu národně-socialistickou. Je zcela pochopitelné, že ten, kdo dosud nepracoval na tomto nesnadném úseku hospodářských dějin, bude zaražen u Veselého řadou dat osobních a pod. Ale to nese s sebou jednak zpracování s hlediska místního, jednak každá speciální studie hospodářsko-historická. Právě od takovýchto speciálních studií bude nutno jíti k syntetickému zpracování, do něhož ovšem pak přejde z oněch předchozích prací jen uzávěr. A tedy jde jen o to, abý při všem svém stranicko-politickém zabarvení podobné studie byly zcela pravdomluvné a věrohodné, nevyzdvihovaly zásluh své strany a nepotlačovaly ostatních. Lze říci o studii Veselého, že její autor tak se vskutku zachoval a že třeba v něm mluví oddaný straník, přece — pokud je to možno kontrolovati — nikdy vědomě historické pravdě nezadal. Ča.

OLIVER LODGE: *Vývoj a stvoření*. Přeložil J. A. Theurer: Otázky a názory, kniha LXV. Stran 135. 8°. — Jan Laichter, Praha, 1933. — Je to první část filosofické trilogie Lodgeovy. Další dva díly »Člověk a vesmír« a »Věda a pokrok« vyjdou rovněž postupně v Laichterových Otázkách a názorech. Lodge je filosofem, u něhož je vzácným způsobem vyrovnán rozum a víra. Snad proto jsou jeho názory tak harmonické a vyrovnané. Není v nich složitých rovnic a spleťtých argumentací, je to věda spojená s hymnem na stvoření. V této knize autor chce dokázati, že stvoření nemusilo nastati najednou, nýbrž že může trvati stále, poněvadž čas je pojem čistě lidský, daný lidskou pomíjejícností. Proto se ani věda a inspirace nevyklučují nýbrž vyjadřují část téže pravdy. Aplikuje materialistické zásady na slova Genese i na zásady vyslovené Demokritem a nenalézá v nich rozporu. Rekonstruje vývoj nebeských těles, ukazuje na vývoj lidského embrya a i lidského oka, jak procházejí různými vývojovými stupni, jak člověk vlastně dědí lidské tělo po ostatních tvorech. Studuje